

TE-uudistuksen talousvaikutukset

Mikko Mehtonen

27.3.2023

TE-uudistus muuttaa kuntataloutta

1. Siirtyvät palvelut

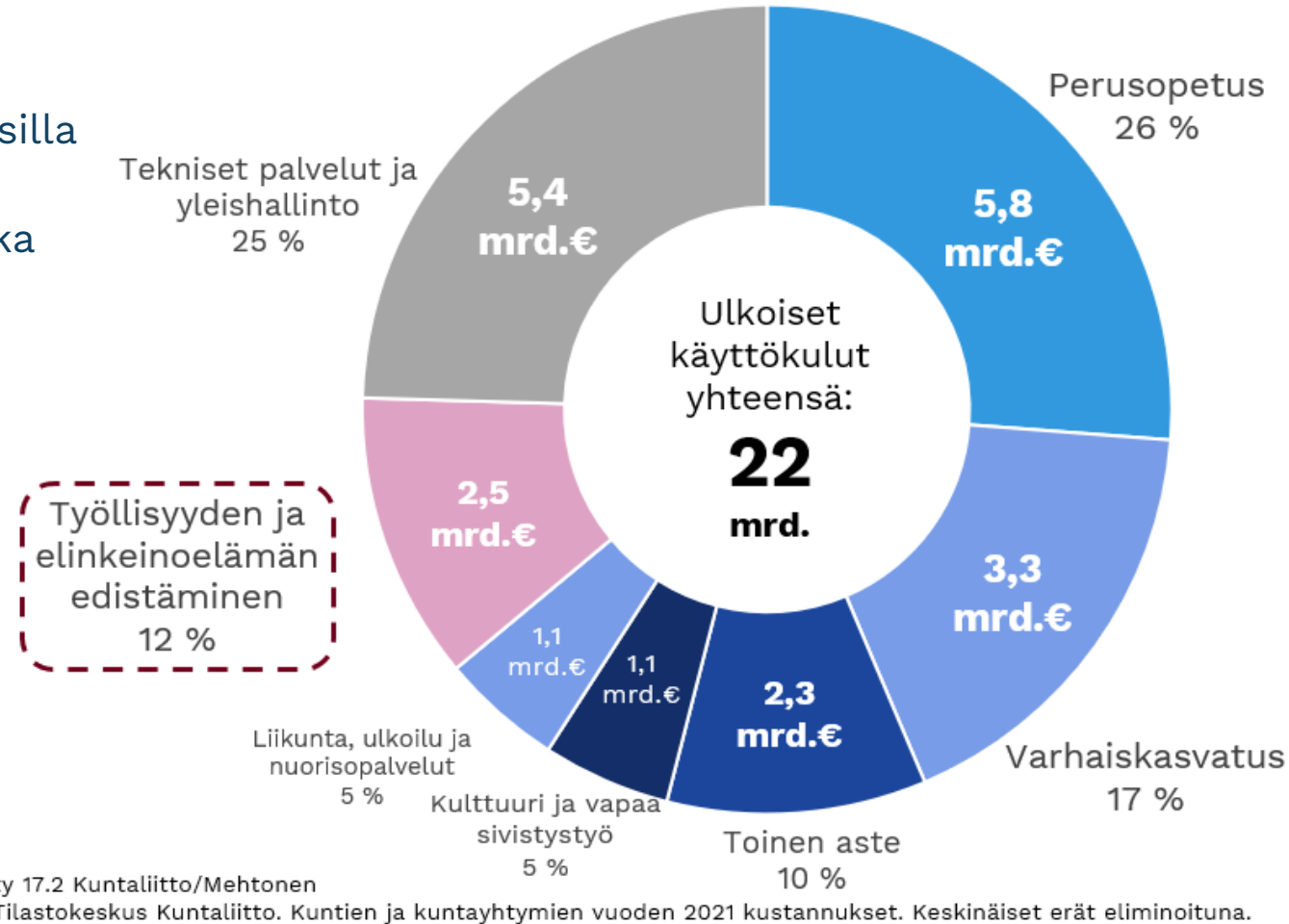
- Työvoima- ja yrityspalvelut rahoitetaan valtionosuuksilla
- Rahoitus tarkistetaan vuosittain
- Palveluiden rahoituksessa kahden vuoden siirtymäaika

660 miljoonaa

2. Työttömyysturvamenot

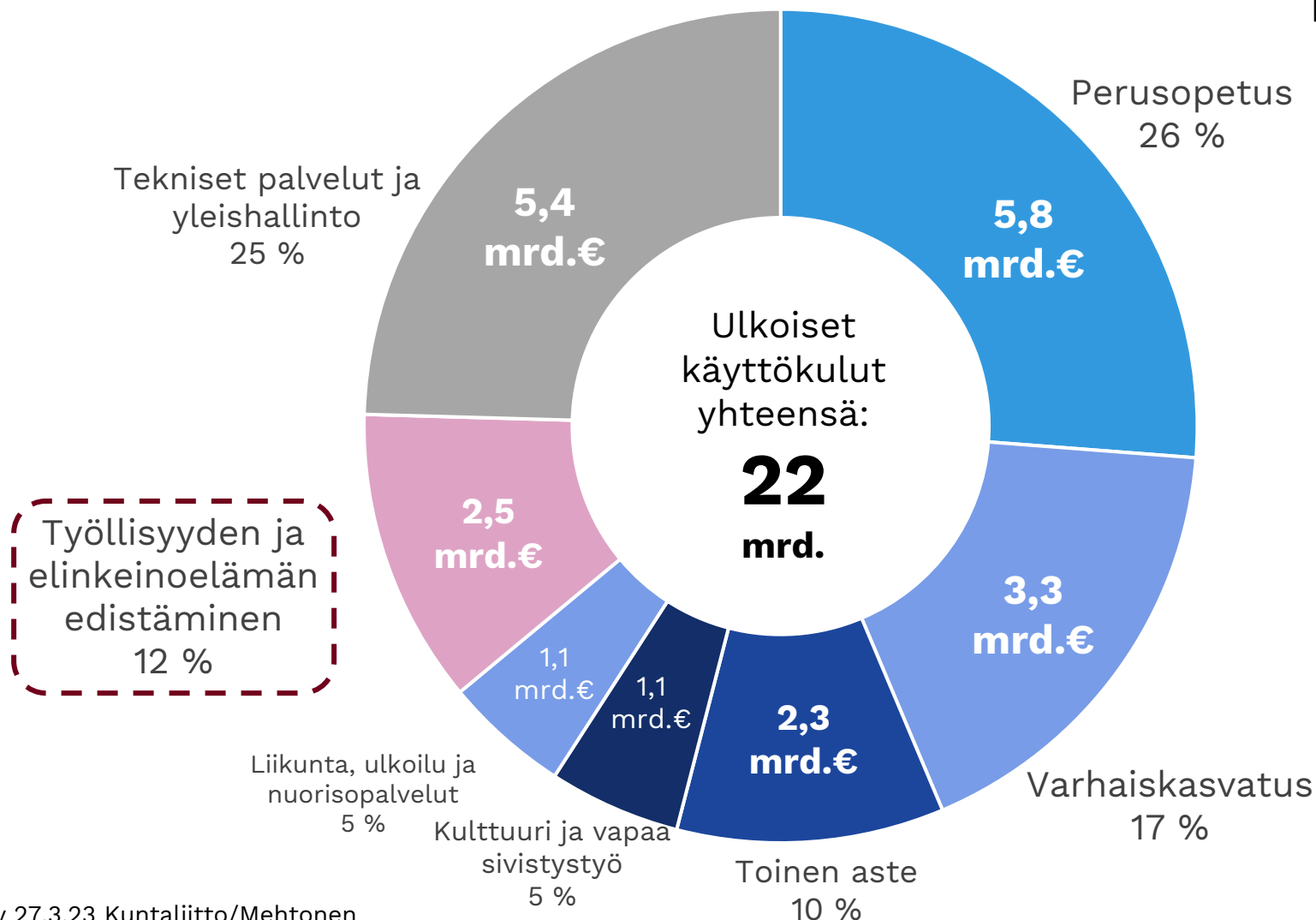
- Etuuskulut kompensoidaan valtionosuuksina
- Kompensaatio lasketaan poikkileikkaustilanteessa
- Sitä korotetaan vuosittain indeksillä¹⁾
- Kuntien etuuskulut muuttuisivat sekä työttömien **määrän** ETTÄ työttömyyden **keston** mukaan

Yhteensä n. 730 miljoonaa
(josta: lisäystä n. 260 miljoonaa)

Uuden kunnan tehtävät

Ulkoiset käyttökulut¹ mrd.€

Työllisyyden ja elinkeinoelämän edistämisen tehtävässä on huomioitu arvio valtiolta kunnille siirtyvien tehtävien kokonaiskustannuksissa. Tämä lisäksi luvuissa on huomioitu arvio kuntien omista panostuksista.

1) Ulkoiset käyttökulut kuvaavat parhaiten tehtävien volyyymia. Ulkoiset käyttökulut eivät ota kantaa siihen millä toiminta rahoitetaan. Kuluissa on mukana myös asiakasmaksutuloilla ja ulkoisilla myyntituloilla rahoitettu toiminta.

Ulkoinen sana viittaa siihen, etteivät luvut vääristy kuntasektorin välisistä sisäisistä ostoista. Luvuista on poistettu kuntien välisten yhteistoiminta-alueiden sekä kuntien ja kuntayhtymien väliset erät. Kulut ovat kuntatal

Käyttökulut sisältävä toimintakulujen lisäksi poistot ja arvonalentumiset sekä palveluille kohdennetut vyörytykset ja sisäiset erät.

TE-uudistus muuttaa kuntataloutta

Työvoimapalveluista syntyy kunnille uusi valtionosuustehtävä, jonka kustannukset korvataan täysimääräisesti valtionosuuksina.

Siirtyvät palvelut

- Työvoima- ja yrityspalvelut rahoitetaan valtionosuuksilla.
- Rahoitus tarkistetaan vuosittain.
- Palveluiden rahoituksessa kahden vuoden siirtymäaika.

Menot ja tulot:
+660 miljoonaa

Työttömyysturvamenot

- Etuuksien maksuvastuu kompensoidaan valtionosuuksina
- Korvaus lasketaan poikkileikkaustilanteessa, korotetaan vuosittain indeksillä
- Jatkossa kuntien työttömyysturvamenot määräytyvät työttömänä olleiden työnhakijoiden perusteella.

Menot ja tulot:
+260 miljoonaa

TE24: kuntien rahoituslaskelmat

- Viimeisimmät laskelmat valtion kehyspäättöksen mukaan
 - Kulutaso tulee vielä tarkentumaan
- Lopullisen laskelman summat..
 - Palveluiden osalta TA2024 mukaan
 - Etuudet 2023 lopun toteuman mukaan
- Nykytila arvioitu laskennallisesti
- **Nettovaikutus on siten suuntaa antava !**
 - Alueet päättävät itse kustannusten jaosta alueen kuntien kesken

Laskennallinen kustannusten nykytila, €/as	Valtionosuuden lisäys, €	Valtionosuuden lisäys, €/as	Nettovaikutus (tulot - menot), €	Nettovaikutus (tulot - menot), €/as
95	520 519 221	95	54 465	0
70	701 995	75	44 045	5
44	175 910	70	66 335	26
93	862 397	76	-191 935	-17
68	597 686	74	53 518	7

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

VASTUUALUEET AJANKOHTAISTA HANKKEET JA SÄÄDÖSVALMISTELU JULKAISUT MINISTERIÖ

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ / FI / HANKKEET JA SÄÄDÖSVALMISTELU / AJANKOHTAISIA HANKKEITA / TE-PALVELUT 2024-UUDISTUS / KUNTIEN RAHOITUSLASKELMAT

Hallituksen työllisysoimet

TE-palvelut 2024 -uudistus

Usein kysytyjä kysymyksiä
TE-palvelut 2024 -uudistuksesta

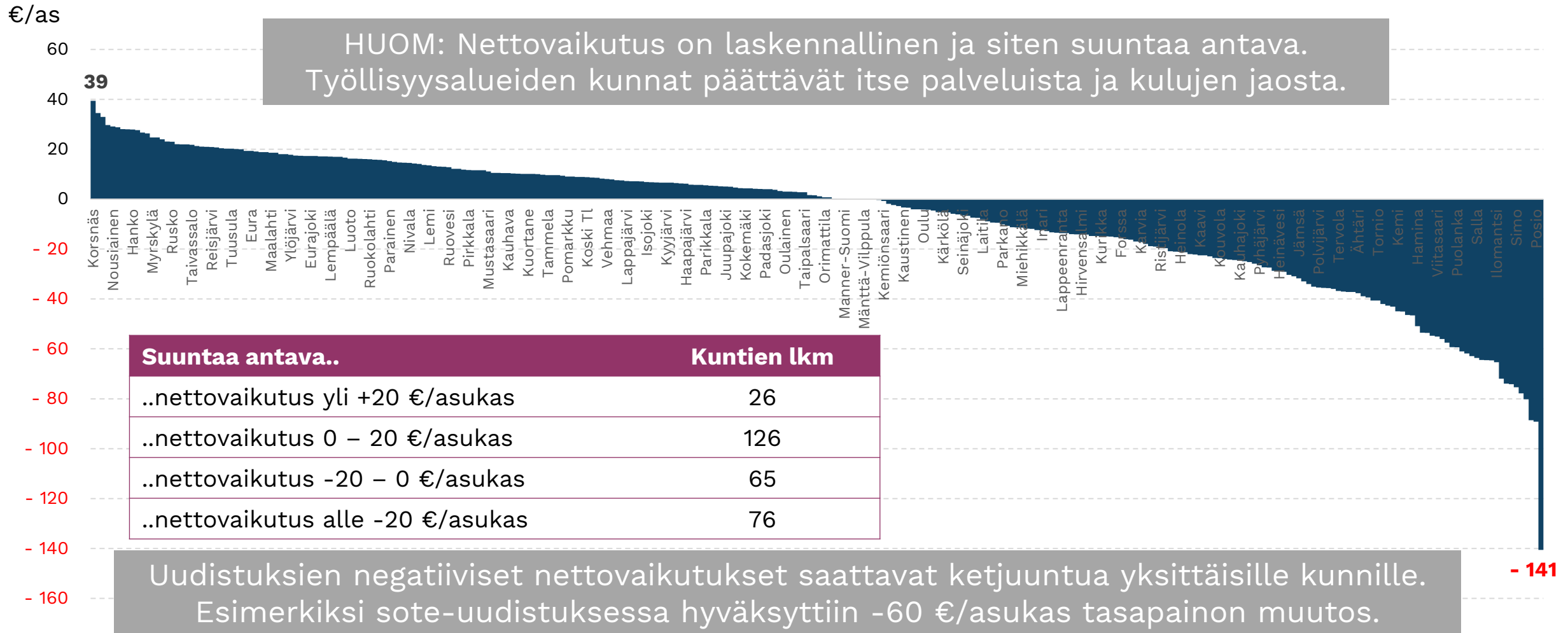
Uudistuksen vaikutukset kuntien rahoitukseen

TE-palvelut 2024 -uudistuksessa kuntien vastuuta työttömyysturvan rahoituksesta laajen rahoitusvastuu kompensoidaan kunnille erillisellä valtionosuuden lisäyksellä. Kompensat siirtyvän rahoitusvastuun kokonaiskustannusta ja se kohdennetaan kunnille suhteessa ty

➔ <https://tem.fi/kuntien-rahoituslaskelmat>

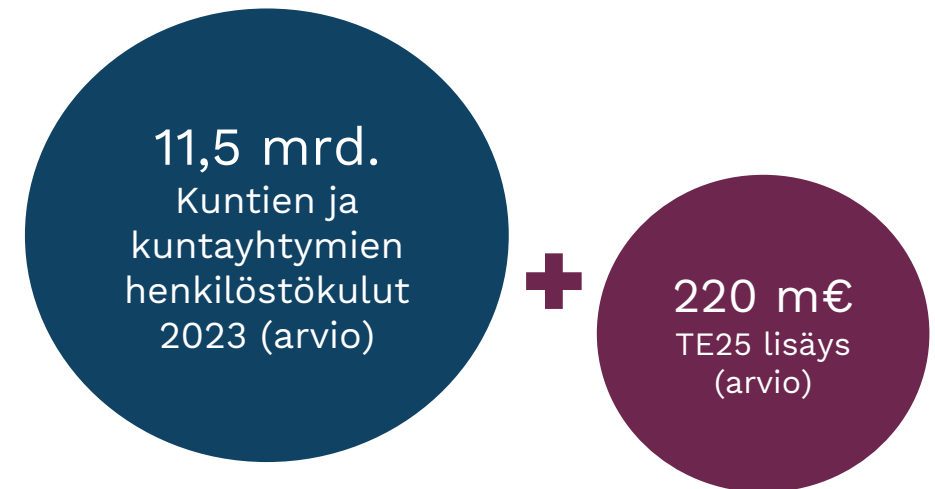
Talouden tasapainon muutos (netto)

Rahoituksen lisäys - laskennalliseen kululisäys (€/as)

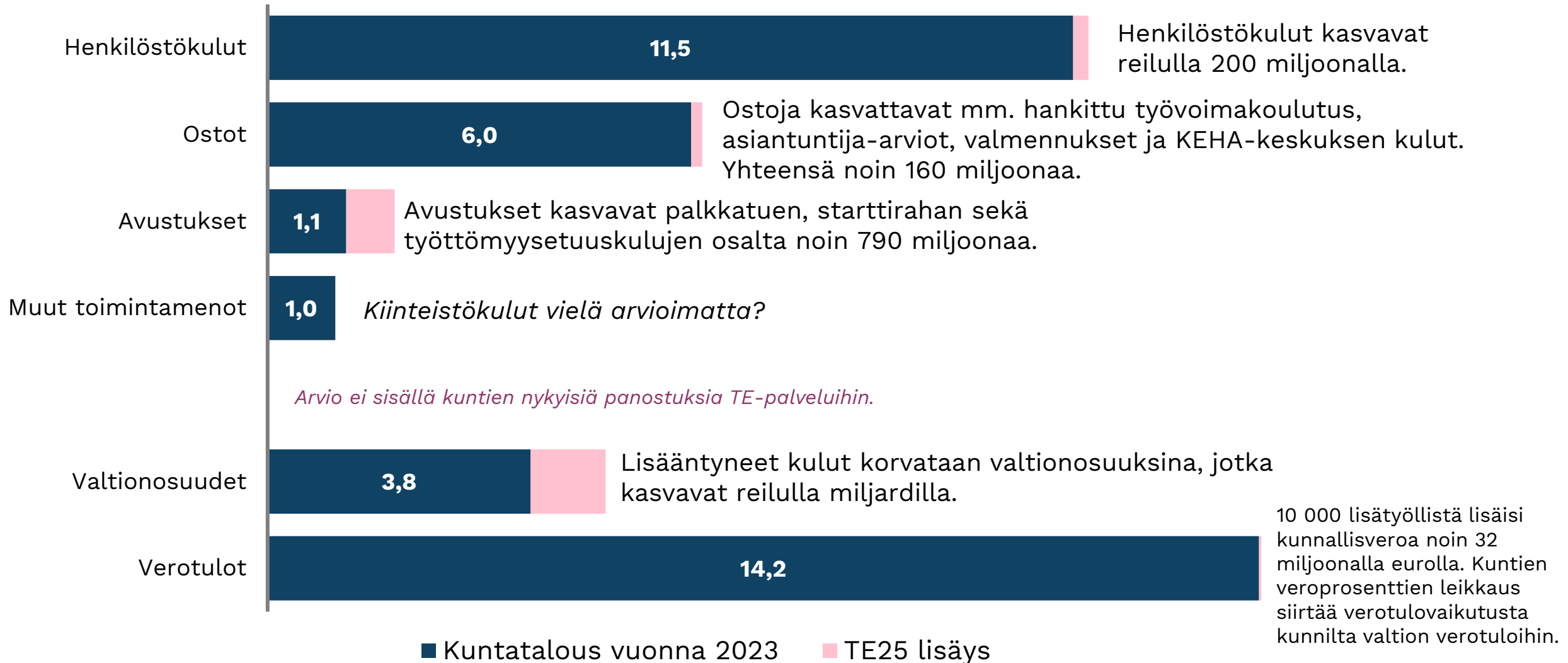
Siirtyvä henkilöstö

- Valtiolta kuntiin siirtyisi noin 4 200 henkilötyövuotta
 - Henkilöstöä siirtyisi TE-toimistoista, ELY-keskuksista sekä KEHA-keskuksesta
- Aiheuttaako palkkaharmonisaatio lisäkuluja kun keskitetystä mallista siirrytään hajautettuun?
 - Mikäli aiheuttaa, syntyy tästä pysyvä kululisä kunnille
- Lomapalkkavelka siirtyy henkilöstön mukana
 - Siirtohetken lomapalkkavelka vajaa 20 miljoonaa
 - Valtio korvaa kunnille siirtyvän lomapalkkavelan
- Kunnissa ja kuntayhtymissä 2023 eteenpäin noin 210 000 työntekijää

Arvio esitetty vuodenvaihteen 2022/2023 hintatasossa. Uudistuksen voimaantulon 2025 mukainen kulutaso on hieman korkeampi. Siirtyvä henkilöstökulu arvioitu 3000 euron kuukausipalkkatasosta.

Arvio siirtyvien palveluiden ja etuuksien vaikutuksesta tililajeittain

TE-uudistuksen muutoskulut

- Uudistukseen liittyviä muutoskuluja syntyy mm.
 - Työvoimaviranomaisten sähköisten palvelujen ja järjestelmien rakentamisesta sekä integraatioista
 - Käyttöönotosta (mm. työntekijöiden koulutus, käyttövaltuushallinta, kunnan arkkitehtuuriin sovittaminen, tietoturva)
 - Henkilöstökuluista (mm. muutosten suunnittelu, työn ohjaaminen, hankintojen ja sopimusten valmistelu)
- Kunnille aiheutuvien kertaluonteisten kulujen suuruudeksi on arvioitu 15-25 miljoonaa
- Kunnille aiheutuvien jatkuvien tietojärjestelmäkulujen suuruudeksi arvioidaan 5-10 miljoonaa
- Muutoskulujen arviointiin liittyy epävarmuutta

1. Palvelut

Siirtyvät palvelut, henkilöstö ja niiden rahoitus

Mikko Mehtonen @MikkoMeh

TE-uudistus: palveluiden kustannukset

Siirtyvät kulut yhteensä
noin 660 m€

27.3.23 julkaistun Kuntatalousohjelman mukaan

Korvataan osana
valtionosuuksia:

+660 miljoonaa euroa

>> Rahoitus kohdentuu kaikille kunnille. Alueiden sovittava resurssien, palveluiden ja työn -jaosta itse.

Esityksen mukainen minimi tarkoittaisi noin 40-50 alueen syntymistä.

TE-palveluiden rahoitus

Työikäinen väestö

47
%

Työttömien määrä

47
%

Vieraskielisyys

6
%

TE-uudistus: palveluiden rahoitus

Laskennallinen valtionosuusjärjestelmä

Uusi ns. kombikriteeri:

Työttömät ja palveluiden
piirissä olevat

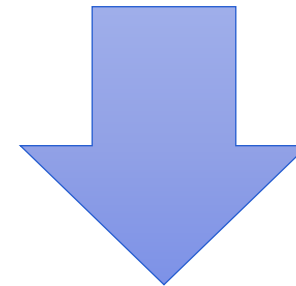
Ikäryhmä 18-64

Korotetaan: Vieraskielisyys

Säilyy: Vanha työttömyyskriteeri

Laskennallisten valtionosuusmuuttujien
lisäksi työttömyysturvan kompensatio

Raha valtionosuuksien kautta
joka kunnalle, myös
yhteistoiminnassa

TE-uudistus: palveluiden rahoitus valtionosuusjärjestelmässä

Ikäryhmäkriteerit	Nykytila	Uudistuksen jälkeen	Muutos
Ikä 0-5	2 324 457 264	2 324 457 264	0
Ikä 6	481 728 322	481 728 322	0
Ikä 7-12	2 530 443 219	2 530 443 219	0
Ikä 13-15	2 137 639 292	2 137 639 292	0
16+ ikäryhmä	275 256 480	275 256 480	0
Ikä 18-64	0	245 770 168	n. 320 000 000
Ikäryhmäkriteerit yhteensä	7 749 524 577	8 093 605 179	245 770 168
Muut kriteerit			
Työttömyysaste, vanha kriteeri	358 700 458	358 700 458	0
Työttömät + palveluissa olevat, uusi kriteeri	0	245 770 168	n. 320 000 000
Kaksikielisyys, koko väestö	36 055 790	36 055 790	0
Kaksikielisyys, ruotsinkielinen väestö	63 362 560	63 362 560	0
Vieraskielisyys	696 367 976	725 303 300	n. 30 000 000
Asukastiheys	194 767 165	194 767 165	0
Saaristo	14 099 894	14 099 894	0
Saaristo-osakunta	9 291 807	9 291 807	0
Koulutustausta	146 299 669	146 299 669	0
Muut kriteerit yhteensä	1 518 945 319	1 695 340 377	176 395 058
Kaikki yhteensä	9 268 469 896	9 788 945 556	520 475 660

← n. 100 €/asukas

← n. 870 €/osallistuja

Palveluiden rahoitus lasketaan osaksi kuntakohtaista valtionosuutta kahden uuden kriteerin perusteella (laaja työttömyys ja ikäryhmä 18-64). Lisäksi vieraskielisyyden kriteeriä korotetaan.

Esimerkkilaskelma TE-rahoituksesta

Seinäjoki

Työttömät + palveluissa olevat kriteeri	2 200 000€
Työttömyyden ikäluokkakohtainen VOS	5 200 000 €
Vieraskielisyys (lisäystä nykyiseen)	100 000 €
Palvelut yhteensä	7 500 000 €
Työttömyysetuuksien kompensatio.	3 700 000 €
Palvelut ja etuuskompensatio yhteensä	11 200 00 €

2. Etuuskulut

Kuntien vastuut etuuskuluista ja niiden kompensatio

Mikko Mehtonen @MikkoMeh

Työttömyysetuuksien rahoitusvastuun jakautuminen

Nykytilanne (2019), Uudistus(2025)

	2019	2025 ¹⁾	
Valtio	54 %	45 % ↓	-350 m€
Palkansaajat			
Työnantajat			
Kunnat	11 %	21 % ↑	+350 m€

Huom.: tässä vielä vanhat luvut. On päivityksessä..

Rahoitusvastuu muuttuisi uudistuksessa valtion ja kuntien välillä. Kokonaissumma vaihtelee suhdannetilanteen mukaan.

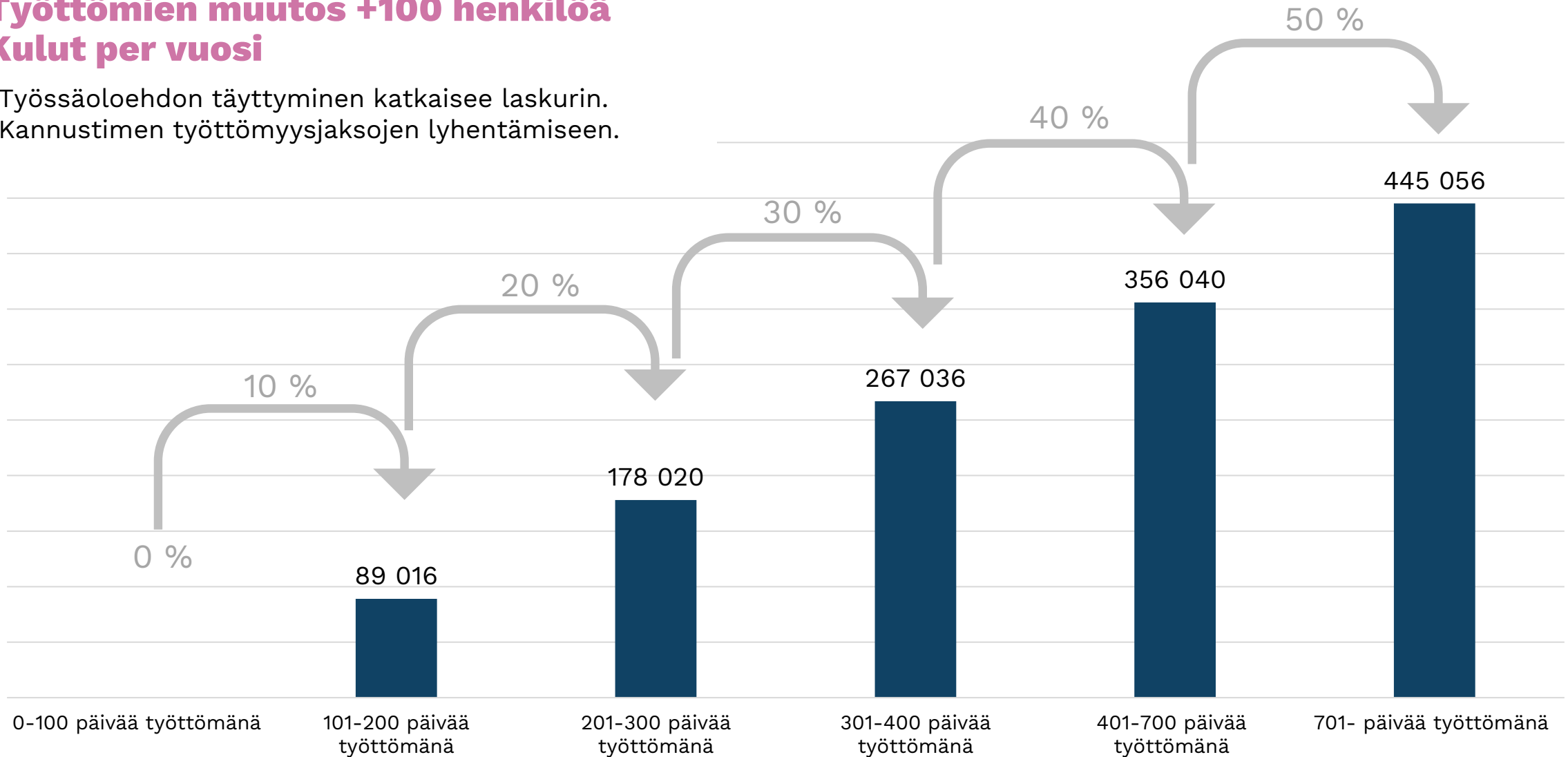
Työttömyysetuuksien maksuvastuun laajeneminen

- Kuntien rahoitusvastuu laajenee työmarkkinatuen, peruspäivärahan sekä ansiopäivärahan perusosan osalta
- Arvioitu kustannusvaikutus +260 miljoonaa
- Kuntien vastuu perusosan kuluista kasvaa yksilön työttömyysjaksojen pituuden mukaan:
 - 0-100 päivää: 0 %
 - 100-200 päivää: 10 %
 - ...
 - Yli 700 päivää: 50 %
- Työssäoloehdon täyttyminen katkaisee 'laskurin'
- Kuntien rahoitusvastuu nousee kokonaistasolla 11 prosentista noin 22 prosenttiin
 - Valtio, palkansaajat sekä työnantajat maksavat loput

TE25: Työttömyysturvakulujen kasvu

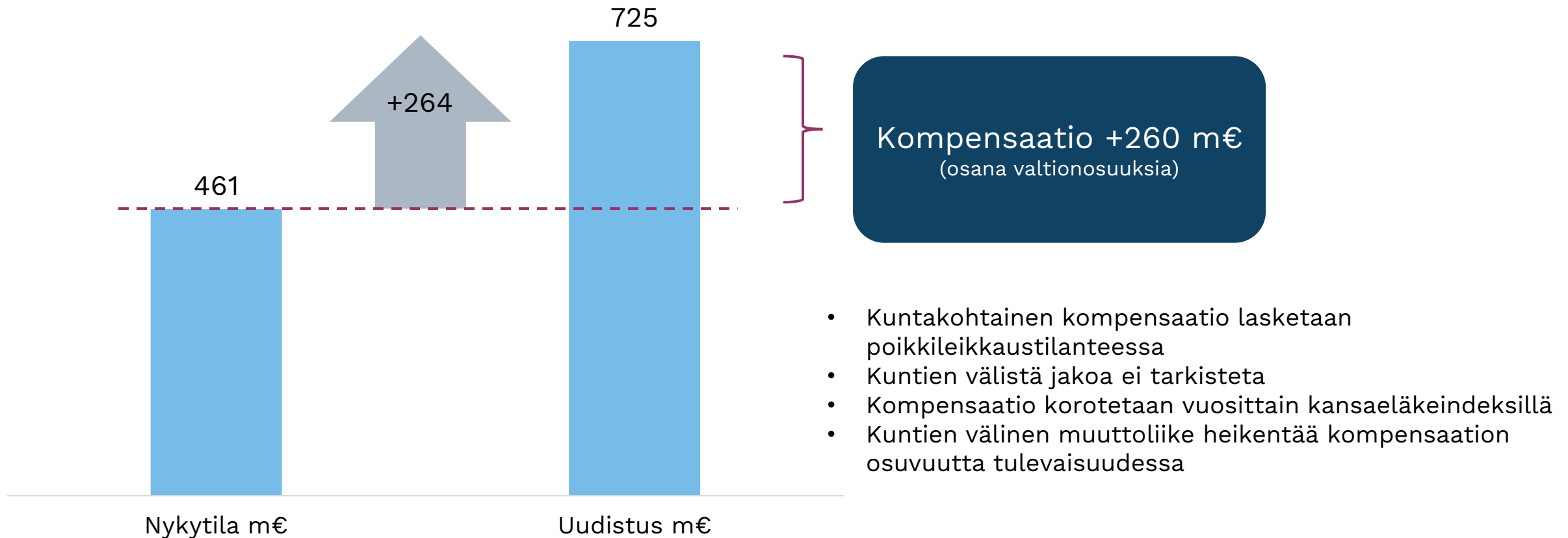
Työttömien muutos +100 henkilöä Kulut per vuosi

Työssäoloehdon täytyminen katkaisee laskurin.
Kannustimen työttömyysjaksojen lyhentämiseen.

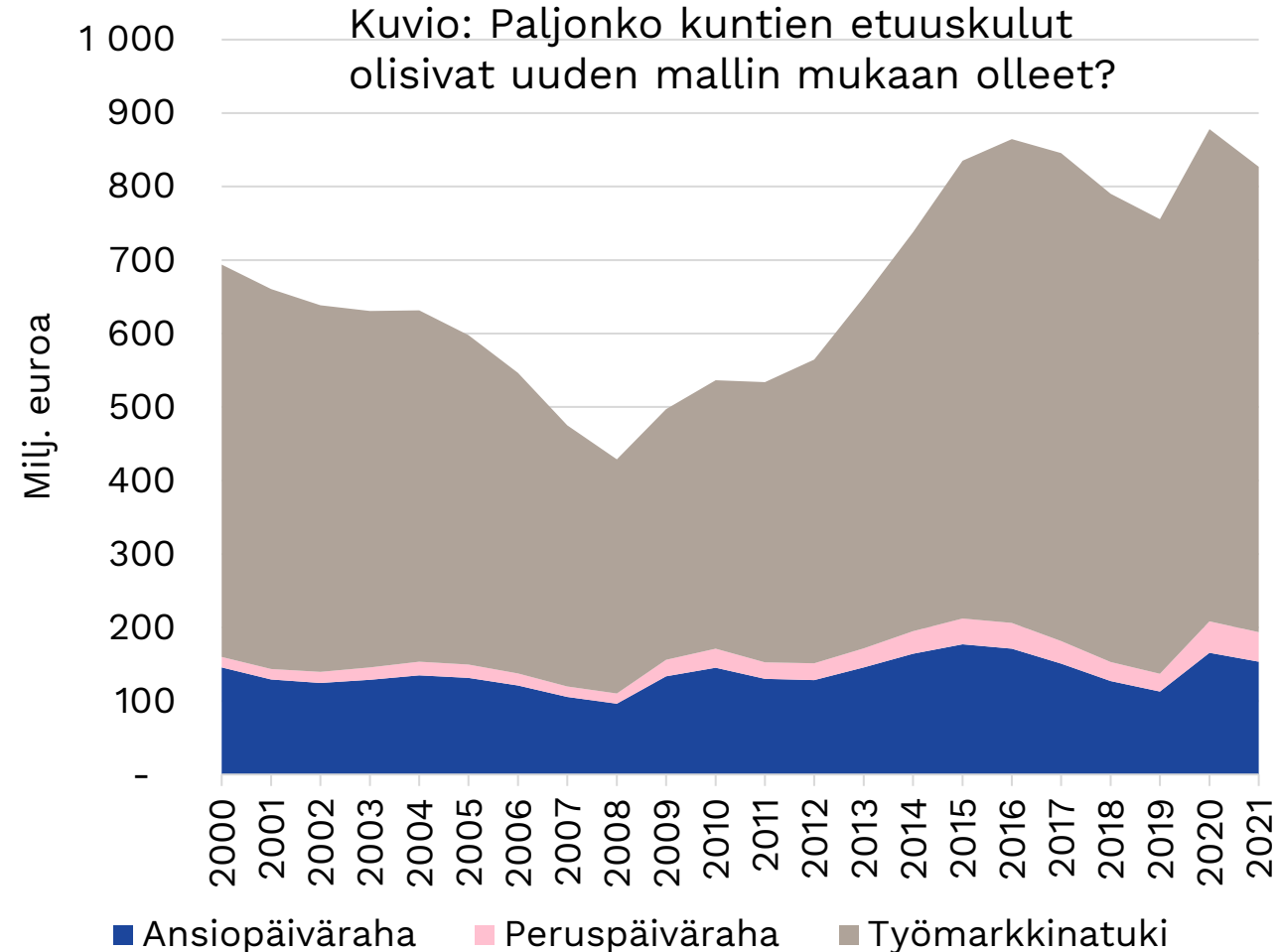
TE-uudistus: etuuksien kustannukset

Kuntien vastuu työttömyysturvan rahoituksesta,
koko maa m€

Kuntien rahoitusvastuun kehittyminen historiallisessa tarkastelussa

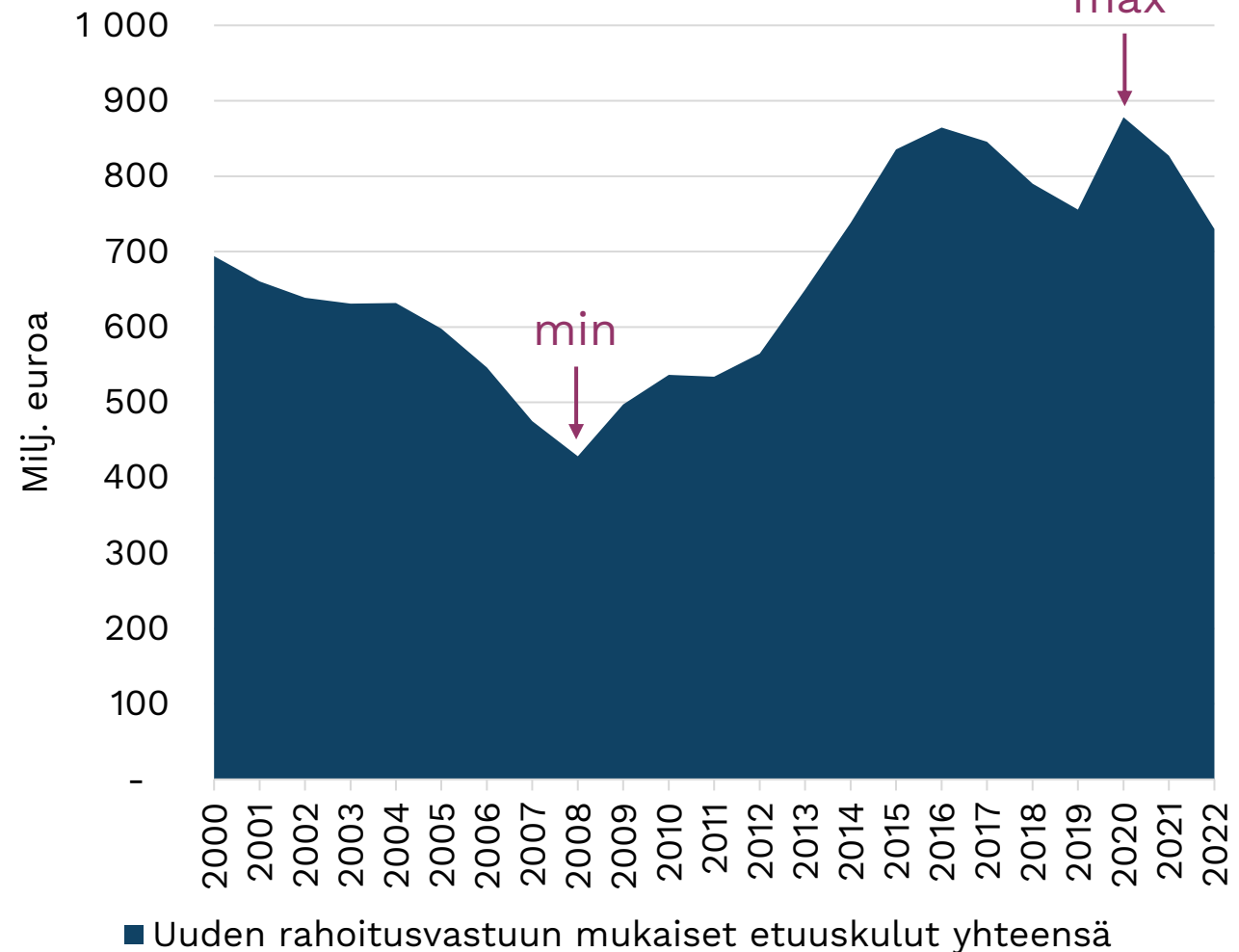
- Rahoitusvastuun kompensatio määritetään HE:n mukaan vuoden 2023 lopun poikkileikkaustilanteessa
- Tänä ja ensi vuonna tapahtuva työllisyyskehitys tulee vaikuttamaan kompensaation suuruuteen
- Kompensaatio korotettaisiin vuosittain kansaneläkeindeksillä
- Etuuksista työmarkkinatuki on vaihdellut eniten

Uudistuksen vaikutus kuntien suhdanneherkkyyteen

- Kuntien etuuskulut kasvavat välittömästi työttömyyden lisääntyessä
- Historiaan peilattuna vastuu vaihtelisi 450 miljoonan (2008) ja vajaan 900 miljoonan (2020) välillä
 - Kuntien käyttökuluista tämä vastaisi noin 2-4 prosenttia
- Valtionosuuteen sisältyvä laajan työttömyyden kriteeri kompensoi **osan** lisäkuluista (viiveellä)
- Työttömyys vähentää verotuloja
 - Yksi työllinen maksaa keskimäärin 13 000 euroa veroja¹⁾ vuodessa
 - Tästä kunnallisveron¹⁾ osuus noin 7 200 euroa

Kuvio: Paljonko kuntien etuuskulut olisivat uuden mallin mukaan olleet?

TE25: Pitkäaikaistyöttömyyden kulut

TEM Työnvälitystilasto / Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Elokuun 2022 lopussa 92 300 pitkäaikaistyötöntä, joista:

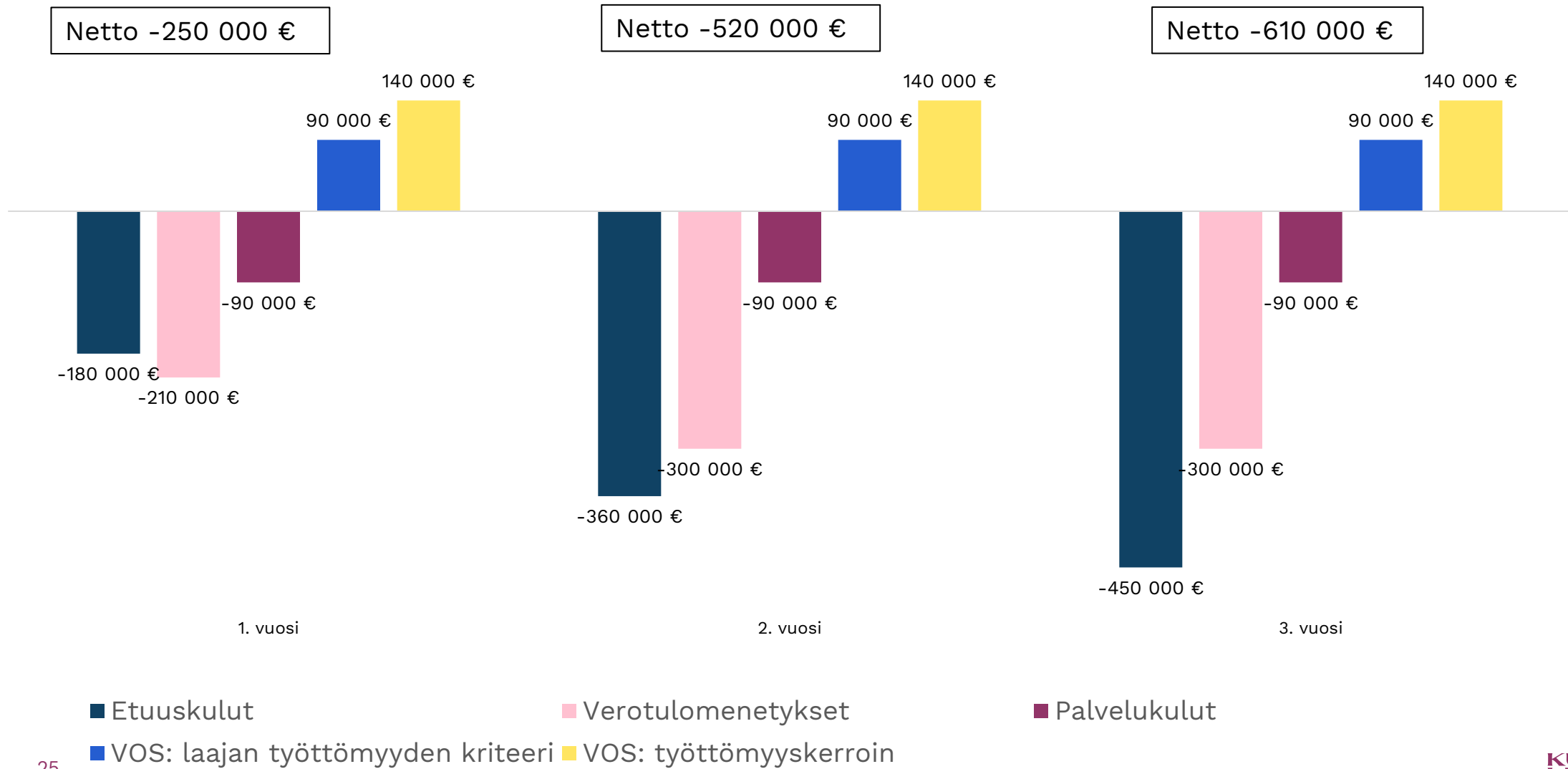
- Yli kaksi vuotta työttömänä: 53 100 henkilöä
 - Kuntien etuuskulut¹⁾: 236 miljoonaa
- Yli vuoden työttömänä: 39 200 henkilöä
 - Kuntien etuuskulut¹⁾: 140 miljoonaa
- Uudessa mallissa kuntien työttömyysetuuskuiluista noin puolet tulisi pitkäaikaistyöttömistä

3. Kannustimet

Miten työttömyys vaikuttaa kuntien talouteen ?

Esimerkkilaskelma

100 henkilöä jää työttömäksi

4. Sopimus

Kuntien välinen sopimus ja rahat ?

Kuntien välinen sopimus

Kuntien pitää sopia kustannusten ja palvelujen jaosta?

